

MEUBILAIR?

Bij de vorige redactievergadering bleek dat ik een jubileum te vieren had: vijf jaar redactielid. Bij zo'n gelegenheid word je dan verondersteld - uit dankbaarheid - een voorwoord te plegen. Of dat bij de veelvoudige jubilea die mijn collega-redacteuren intussen al gevierd hebben, ook gebeurd is, laat ik maar even in het midden. Op diezelfde vergadering werd ook duidelijk dat het 'aanstellen' en 'aftreden' van redactieleden niet geregeld is, tenminste niet bij ons weten. Sterker nog: ook het bestuur bleek van een dergelijke regeling niet op de hoogte. Hoezo? Is het dan de bedoeling dat wij langzamerhand tot het meubilair gaan behoren, zoals een collega-redacteur opmerkte? En wanneer behoor je tot het meubilair? Navraag leerde dat de andere leden nu resp. 24, 18, 11, 9, 8 en 7 jaar in de redactie zetelen. En het meubilair-gevoel kwam van het achttienjarige lid. Je kunt dus een zeer

respectabel aantal jaren in de redactie meedraaien voor je het idee krijgt dat het 'lang' is. Zelf heb ik trouwens het gevoel dat ik er pas bijgekomen ben. Aangezien de tijd blijkt te vliegen, moet het wel bijzonder leuk zijn bij de redactie. En wat maakt het nu zo leuk? Het redactiewerk? Ja, ook natuurlijk. Het blijkt echter dat wij allemaal ook onze 'geheime' redenen hebben om erbij te blijven. Die geheime redenen zijn zeer verschillend van aard, blijken zeer belangrijk te zijn en hebben zoveel met de redactie te maken als ... (zelf in te vullen). En geheime redenen worden uiteraard niet aan derden toevertrouwd. De mijne??? Over 5 jaar misschien, als ik bij mijn volgende jubileum iets dichters de meubilair-fase genaderd ben.

Martine Lejeune

VERENIGINGSNIEUWS

WIM DE VEEN ONDERSCHEIDEN MET DE GOUDEN LEPELAAR

Zaterdag 8 november j.l. ontving een totaal verraste Wim de Veen uit handen van E. Wanders, directeur van Vogelbescherming Nederland, de Gouden Lepelaar. Deze on-

derscheiding wordt slechts zelden toegekend en is voorbehouden aan mensen die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor de bescherming van vogels in Nederland.

De onderscheiding, bestaande uit een gouden speld met bijbehorende oorkonde, werd geheel onverwacht uitgereikt tijdens de jaar-

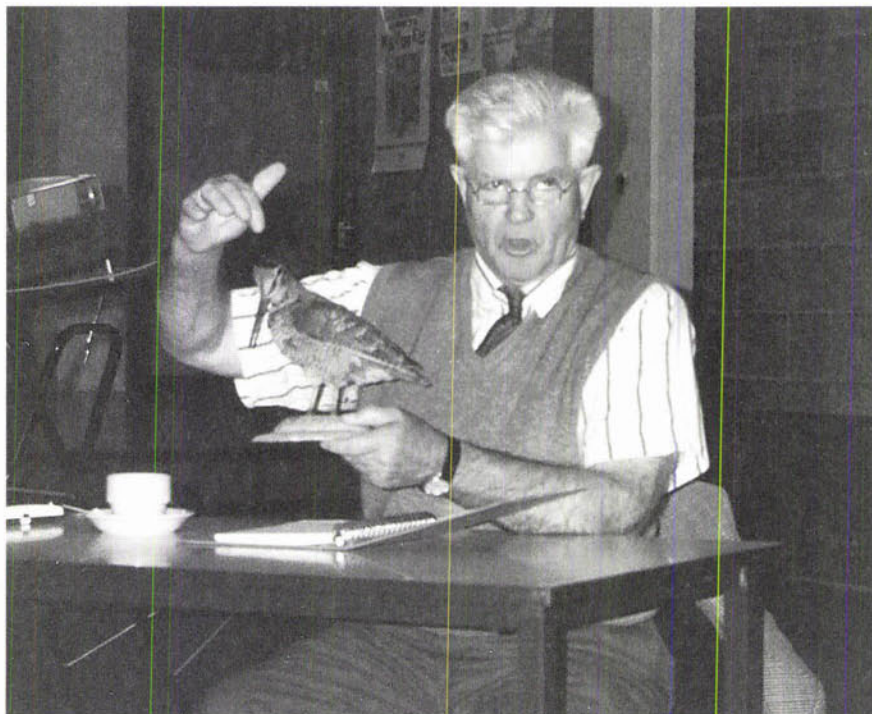
lijkse contactavond van Vogelwerkgroep De Haeselaar uit Echt.

Wim, een trouw lid van ons Genootschap die al meer dan 50 jaar actief is als natuurbeschermer, ontving dit bijzondere eerbetoon voor zijn nimmer aflatende strijd voor de bescherming van vogels op zowel nationaal als regionaal niveau. Hij maakte acht jaar deel uit van de ledenraad van Vogelbescherming Nederland.

Met zijn jarenlange inspanningen, gedrevenheid en bovenal doorzettingsvermogen om een twaalfstal vogelsoorten uit de Jachtwet te krijgen, hetgeen onlangs een feit is geworden, heeft hij deze bijzondere onderscheiding dubbel en dwars verdient!

Zijn strijd tegen de voortdurende aantasting van de (Limburgse) natuur heeft Wim al tweemaal eerder een onderscheiding opgeleverd: in 1983 ontving Wim uit handen van prins Bernhard de Zilveren Anjer en vorig jaar nog werd hem de prestigieuze Rector Cremers-penning van het Natuurhistorisch Genootschap toegekend.

Bart Graatsma

Wim de Veen met 'zijn' Houtsnip (foto B. Graatsma, 14 november 1996).

HET GENOOTSCHAP OP WEG NAAR 2000 (24)

HET LEDENBESTAND IN DE LAATSTE VIJF JAREN

Zoals u weet hebben we als bestuur enkele jaren geleden het initiatief genomen om iets wervender naar buiten toe op te treden. We hadden daarbij zeker niet de verwachting dat onze vereniging spectaculair zou groeien. Desalniettemin baarde het ledenaantal dat tot onder de duizend was gezakt ons enige zorgen. De afname van het ledenbestand was overigens niet te wijten aan een toenemend aantal afmeldingen, maar veel meer aan een rigoureuze opschoning van het bestand in 1990. Ongeveer twee jaar geleden besloten we een nieuwe folder uit te geven. Met deze folder was het onze bedoeling het Genootschap wat meer onder de aandacht te brengen van mensen met een voorliefde voor natuurstudie. Daarnaast had de folder ongetwijfeld een algemeen wervend effect. Thans lijkt de tijd rijp om eens te evalueren wat deze inspanningen hebben opgeleverd. Met de onmisbare hulp van Lianne Thissen zijn de volgende cijfers geproduceerd. Laat ik beginnen met een algemeen overzicht te geven over het ledenaantal van de afgelopen jaren:

1992	aantal leden	985
	aantal verzonden maandbladen	1025
1993	aantal leden	1032
	aantal verzonden maandbladen	1075
1994	aantal leden	1150
	aantal verzonden maandbladen	1196
1995	aantal leden	1190
	aantal verzonden maandbladen	1205
1996	aantal leden	1210
	aantal verzonden maandbladen	1241
1997	aantal leden	1232
	aantal verzonden maandbladen	1262

De cijfers wijzen uit dat het Genootschap de laatste vijf jaar met 25% is gegroeid en het aantal verzonden maandbladen met 23% is toegenomen. Het definitieve ledenaantal over 1997 zal ongetwijfeld nog hoger uitvallen omdat dit overzicht is opgemaakt naar de stand van zaken op 16 september. De discrepantie tussen leden en maandbladen is te verklaren doordat een beperkt aantal voor het Genootschap belangrijke relaties het blad gratis krijgt toegestuurd. Overigens is de

oplage van het blad aanzienlijk groter. Jaarlijks gaan bijvoorbeeld ook zo'n 70 maandbladen naar allerlei musea en (wetenschappelijke) instituten over de gehele wereld. Dit gebeurt in het kader van het ruilverkeer dat het Natuurhistorisch Museum onderhoudt met deze instellingen.

Het Genootschap profileert zich behalve met het Maandblad ook via een tweetal tijdschriften van studiegroepen. Op de SOK-mededelingen zijn 302 mensen geabonneerd, op Limburgse Vogels 349 personen.

Het ledenbestand van de vereniging is vrij stabiel. Weliswaar is er ieder jaar een aantal opzeggingen, daartegenover staat een positief saldo aan aanmeldingen. Over het jaar 1997 (tot oktober) meldden zich bijvoorbeeld 96 nieuwe leden aan, terwijl er 63 vertrokken. Onder deze laatste groep bevonden zich (triest genoeg) nogal wat sterfgevallen en daarnaast leden die pas kort deel uitmaakten van het Genootschap en waarschijnlijk toch andere verwachtingen hadden van de vereniging. Verheugend is het feit dat er onder de nieuwe aanmeldingen een toenemend aantal jeugd- en studentleden is te begroeten.

De leden zijn als volgt over de categorieën verdeeld: 885 gewone leden, 157 leden 65+, 81 jeugd/studentleden, 55 huisgenootleden, 40 instellingen, 11 relatieleden en 3 leden van verdienste.

Volgens een geografische toedeling zijn de meeste leden over de vijf bestaande kringen verdeeld. Hoewel arbitrair, geef ik hier toch een overzicht van die kringen, al was het alleen maar om een indruk te geven van de verdeling van de leden over de provincie. Uit het overzicht blijkt dat het zwaartepunt van het Genootschap nog steeds in het zuiden van de provincie ligt, hoewel er in vergelijking met een aantal jaren geleden een opmerkelijke verschuiving heeft plaatsgevonden naar het noorden.

Kring Maastricht	308 leden
Kring Roermond	222 leden
Kring Heerlen	180 leden
Kring Venlo	114 leden
Kring Venray	42 leden

Het hart van het Genootschap wordt gevormd door de studiegroepen. Deze zijn zeer divers van opbouw en doelstellingen. Naast zeer actieve groepen leiden andere een sluimerend bestaan, wachtend op een nieuwe injectie. Het lidmaatschap over de verschillende groepen is als volgt verdeeld:

Vogelstudiegroep	186 leden
Studiegroep Onderaardse	
Kalksteengroeven	121 leden
Herpetologische Studiegroep	98 leden
Plantenstudiegroep	87 leden
Zoogdierenwerkgroep	69 leden
Paddestoelenstudiegroep	30 leden
Vlinderstudiegroep	22 leden
Sprinkhanenstudiegroep	17 leden
Werkgroep Meinweg	14 leden
Mossenstudiegroep	10 leden
Vissenwerkgroep	7 leden
Werkgroep Behoud	
Brunssummerheide	6 leden
Bomenstudiegroep	6 leden
Spinnenwerkgroep	5 leden
Studiegroep Bloemen en Bijen	1 lid
Keversstudiegroep	1 lid

Samenvattend mag worden geconstateerd dat wanneer een lid eenmaal gewend is aan de vereniging en het Maandblad op zijn waarde heeft weten te schatten, de betreffende persoon zijn lidmaatschap blijft continueren. De groei treedt vooral op door aanwas van jonge leden, terwijl de opzeggingen voor een groot deel verband houden met sterfgevallen. Het lijkt er dus op dat het Genootschap zichzelf verjongt.

Er treedt binnen Limburg een geografische verschuiving van het ledenbestand op naar het noorden. Opmerkelijk is bovendien het grote aantal "Buiten-Limburgers" dat lid is (inmiddels meer dan 300). Blijkbaar is de vereniging minder Limburgs dan de naam doet vermoeden. In ieder geval lijkt ook het Genootschap buiten de grenzen gestaag te groeien en dit vooral in westelijke en noordelijke richting.

Wat de studiegroepen betreft is het duidelijk dat sommige best een injectie zouden kunnen gebruiken. Misschien een suggestie om eens eens praatje te maken met de betreffende contactpersonen. Andere groepen (overigens onafhankelijk van het ledental) zijn zeer actief. Een gefundeerde bewering die u de komende jaren zeker bewaarheid zult zien in de publicaties die zullen verschijnen.

Al de geconstateerde ontwikkelingen passen bij een levendig Genootschap, een Genootschap dat zijn grenzen in vele opzichten zeker nog niet heeft bereikt. Als voorzitter hoop ik er voorlopig nog de vaart in te houden, zodat we als een sterke vereniging het volgende millennium in kunnen stappen.

A. Lenders, voorzitter

HET GENOOTSCHAP OP WEG NAAR 2000 (25)

STUDIEGROEPPROJECTEN

Met de oprichting van het projectenbureau Stichting De Lierlei is een groot aantal projecten waar vroeger het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap verantwoordelijk voor was doorgeschoven naar de nieuwe stichting. Dat was ook de vooropgezette bedoeling bij de oprichting van het projectenbureau. Hierbij woog vooral mee dat financiële verplichtingen beter kunnen worden ondergebracht bij een andere rechtspersoon, om zo het Genootschap te vrijwaren van aansprakelijkheid. Tevens was er de verwachting dat het bestuur hiermee aanzienlijk zou worden ontlast en al haar energie en tijd weer ten volle aan het Genootschap zou kunnen wijden. Nu, enkele jaren na de start van het projectenbureau, blijkt er nog steeds een aanzienlijk aantal projecten op de bestuursagenda te staan.

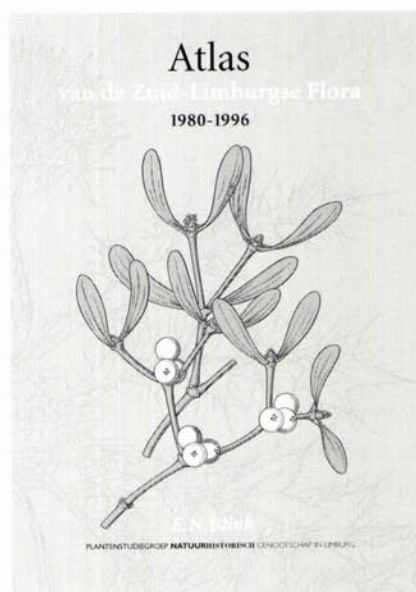
De laten we zeggen "commerciële" projecten zijn inderdaad overgenomen door het projectenbureau. Daarvoor in de plaats zijn echter andere projecten, geïnitieerd door de studiegroepen, weer bij het Genootschap terecht gekomen. Het is goed vanaf deze plaats eens duidelijk te maken waarin de "commerciële" projecten zich onderscheiden van de "studiegroepprojecten". In tegenstelling tot de commerciële projecten is er bij de projecten van de studiegroepen geen opdrachtgever. Veelal zijn ze ontstaan op initiatief van de studiegroep zelf. Een tweede verschil is dat het onderzoek altijd uitmondt in een publicatie uitgegeven door de Stichting Natuurpublicaties Limburg (SNL). Dit soort studies gebeurt op geheel vrijwillige basis door een groot aantal leden, meestal in samenwerkingsverband binnen een bepaalde studiegroep. Er worden dus geen mensen gericht benaderd om tegen betaling of onkostenvergoeding het veld in te

gaan. Projecten die onder deze categorie vallen zijn vooral atlasprojecten. Recentelijk is de Atlas van de Zuid-Limburgse Flora verschenen. In de planning staan nog een Atlas van de Limburgse Beekvissen (publicatie in 1998), een Atlas van de Limburgse Dagvlinders (publicatie in 1999), een Atlas van de Limburgse Libellen, een supplement op de Atlas van de Limburgse Herpetofauna, een Atlas van de Midden-Limburgse Flora en een nieuwe Avifauna van Limburg.

De taak van het bestuur bij deze initiatieven is een coördinerende en faciliterende. Het veld- en schrijfwerk wordt uitgevoerd door de betreffende studiegroep zelf, al dan niet in samenwerking met een landelijke vereniging. Het bestuur staat vrij ver af van deze werkzaamheden en bewaakt via contacten met de betreffende Studiegroep alleen de voortgang van het project. Wanneer er professionele betaalde krachten worden ingeschakeld verzorgt het bestuur de afspraken en contracten en participeert uitdrukkelijk in de begeleidingscommissie. Samen met het bestuur van de SNL probeert het Genootschap de benodigde financiële middelen te verwerven om het project met een publicatie te kunnen afsluiten.

Behalve atlasprojecten worden er soms studies uitgevoerd die betrekking hebben op een begrensd gebied. Soms is een bepaalde financiële steun daarbij onontbeerlijk. In andere gevallen is aanvullend onderzoek nodig. In ieder geval monden ook deze projecten uit in een publicatie. Dit betekent dat er substantiële geldelijke bijdragen nodig zijn om deze projecten tot een goed einde te brengen. Het bestuur heeft in zo'n geval dezelfde rol als bij de totstandkoming van atlassen. Voorbeelden hiervan zijn een publicatie over het voorkomen van vogels in de Peel en de afronding van een adderonderzoek in het Meinweggebied.

De Lierlei heeft de taak van het Genootschapsbestuur aanzienlijk verlicht door de betaalde opdrachten van het Genootschap

over te nemen. Tegelijk hebben de studiegroepen recentelijk weer zoveel projecten aangedragen dat er van taakverlichting in wezen niet veel terecht is gekomen. Misschien bespeurt u bij deze opmerking enige bestuursmoeheid. Wanneer dat zo is moet ik dat snel corrigeren. Ik en met mij de meeste bestuursleden ervaren het nog steeds als een eer om het enthousiasme van studiegroepen of individuele leden te kunnen ondersteunen. Zolang er projecten worden bedacht betekent dat immers dat men bezig is met de kerntaak van het Genootschap, namelijk natuurstudie. Een initiatiefrijk Genootschap is een modern Genootschap met zicht op de toekomst. Met de andere bestuursleden hoop ik derhalve dat we in of vlak na 2000 de provincie Limburg floristisch en faunistisch in kaart hebben gebracht, zodat er dan een volgende basis ligt voor nieuwe natuurstudie in de toekomst.

A. Lenders, voorzitter